

HANNU VUORIO

NYMAN

 SAGA
EGMONT

Nyman

Hannu Vuorio

Nyman

SAGA Egmont

Nyman

Cover image: Kiuru, Sakari

Copyright ©1995, 2025 Hannu Vuorio and Saga Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727256351

1st POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Vognmagergade 11, 2., DK-1120 Copenhagen K

1.

Jos ihmisellä piti ylipäänsä olla jokin ongelma niin minun ongelmani oli se etten ollut tarpeeksi kova. Olin pohjimmiltani pehmeä ja tunteellinen.

Ei siinä mitään pahaa ollut, periaatteessa. Käytännössä kyllä, sen todisti jo tämä typerä asetelma. Sen sijaan että olisin normaalin venkulan tavoin hihkaissut »TJ nolla», »Tavataan pimeällä kujalla» tai »Herra siunatkoon seitikkikeittonne, amen» ja lähtenyt vitomaan, minä vain seisoin siinä ja annoin Hotelli Sörkän dirikan jatkaa saarnaansa:

»Te olette vittumainen mies, Nyman. Raaka ja vaarallinen. Jos minä olisin saanut ratkaista tämän asian, teidät pultattaisiin loppuiäksi kahleilla seinään. Mutta eihän minun mielipidettäni kuunneltu. Ne sanoivat vain että on se Nymankin ihminen ja ihmiset vapautetaan kun kakku on lusittu. Ihminen, oli sekin ilmaisu teistä, Nyman. Onko sellainen muka ihminen joka ampuu haulikolla vaimonsa veljeä päähän? Jumalauta, Nyman, murhaajahan te olette, ja murhaaja ei ole ihminen, ei edes eläin vaan

saasta. Ihminen? Niinkuin siihen riittäisi kaksi kättä, kaksi jalkaa, vartalo siinä välissä, pieni pää ja isot munat. Se on uskomatonta, Nyman, että meillä on vielä tähän maailman aikaan taakkaamme henkilöitä jotka eivät tiedä että myös apinat kävelevät kahdella jalalla, ja linnut... Ne eivät ymmärrä alkuunkaan että on ensinnäkin ihmisiä, oikeita ihmisiä, ja sitten sellaisia jotka eivät ole ihmisiä vaan saastaa ja että tuollaiset Nymanit ovat sitä sorttia jotka on pidettävä kiven sisällä niin kauan kuin henki niissä pihisee. Ja kun pihinä loppuu ne on pantava raudoissa arkkuun jotta voi olla varma etteivät ne ketkut luikertele sieltä ylös. Mutta saavatpa taas opetuksen. Saavat, mistään ei voi olla niin varma. Kohta sitä taas Kumpulassa puukko vinkuu ja haulikko laulaa. Vai mitä, Nyman?»

Se oli sellainen retorinen kysymys johon ei tarvinnut vastata. Niinpä pohdinkin ihan muuta. Että oli siinä varsinainen maallikkosaarnaaja. Olisi kelvannut kokonsa puolesta gorillaksi Korkeasaareen jollei olisi tuhonnut aivojaan kahdenkymmenen vuoden yhtämittäisellä ryyppäämisellä. Nyt se kelpaisi vain patologeille. Haisi viinalta niin että olisi saanut ilmaisen kännin jos olisi uskaltautunut mennä tarpeeksi lähelle.

Mutta kukapa olisi vapaaehtoisesti mennyt. Halunnut pyörtyä sen hengityksestä. Tai hakkautua gulassiksi kun se heilutti käsiä puhuessaan. Käsiä jotka olivat isot ja rumat ja kävivät kuin tuulimyllyn siivet.

Alan miesten varoituksesta olin jäänyt seisomaan keskelle huonetta, kolmen metrin päähän kirjoituspöydästä jonka takana pomo istui ja meuhkasi. Ja suurmies se oli, yhtä iso kuin antiikkinen kirjoituspöytä sen edessä, pitkä, läski ja hikinen. Läähätti minuutin välein ja jatkoi sitten kuin astmakohtauksen jälkeen:

»Sairas te olette, Nyman, sairas ja paatunut. Ette tunnusta mi-

tään. Ette kadu mitään. Ette halua tehdä parannusta, ette usko edes Jumalaan.»

Ei se teatteri minuun tehonnut. Komedialla se oli. Niin naurettavaa että minun oli pakko katsella likaisesta ikkunasta taivaalle, jossa tervapääskyt syöksähtelivät kuin karkuun päässeet risteilyohjukset. Ettei alkaisi naurattaa. Ettei tekisi mitään harkitsematonta. Ettei alkaisi uskoa myöskään muurien ulkopuoliseen vapauteen sillä omat lakinsa sielläkin vallitsi: linnuilla piti olla ilmaa siipien alla.

»Miksi te ette istu, Nyman?»

»Minä olen jo istunut.»

»Huumoriakin te olette oppinut, sairasta huumoria.»

Se otti säällittävän pienet lukulasit nenältään, pani ne pöydälle, huoautti ja ilma vinkui surkeasti sen kurkussa. Sitten se siirsi edessään olevan kansion kirjoituspöydän kulmalle. Eleen piti tarkoittaa että pomo tuntee minua koskevat asiat läpikotaisin.

Mutta ei se niin yksinkertaista ollut. Pikemminkin ele paljasti ettei tyyppi tuntenut minua alkuunkaan. Asiat jotka papereihin oli kirjattu – tappo, lusiminen ja vapauttaminen – olivat kovaa kamaa, mutta se tappo – tai murha, miten vain – ei ollut minun tekemäni. Minä olin pehmeä poika, niin pehmeä että istuin kiltisti kaikki nämä vuodet, istuin enkä livistänyt silloinkaan kun haravaporukan muut vintiöt haihtuivat pihalta että sora ropisi.

Tyhmähän minä en ollut. Ne olivat, sillä kaikki ne saatiin lopulta kiinni siltäkin erikoiskokeelta. Ja inessä olivat edelleen. Niin että minä tässä vain lähdössä olin, vähän förskottiin, kun olin käyttäytynyt esimerkillisesti. Sellaista se äly oli, ainakin minun mielestäni.

»Sanopas keneltä sait puukosta naamaan?»

Äijä kävi äkkiä tuttavalliseksi, sovitteli sellaisen lapsellisen

lempeän ilmeen naamalleen, sellaisen kun puhutaan sylikoiralle. Hymyili ja paineli nappeja kirjoituspöydän paneelissa, ihan kuin olisi vaihtanut kaukosäätimellä kanavaa televisiossa, kyllä minä huomasin.

»Joku luunsärkijähän se oli. Ne kun eivät tykkää talon asukeista.»

»Älä viitsi jauhaa paskaa.»

»En koskaan.»

»Mitä jos minä selittäisin?»

Menin pöydän luo, otin tuolin ja vedin sen seinustalle, istuin ja panin tupakaksi. »Antaa tulla», sanoin ja ajattelin katsoa tämänkin näytöksen.

Pomo kaivoi itselleen sikarin, nuoli sitä kuin kissa turkkiaan, sytytti ja puhalsi savua ylöspäin. Tummunut kohta katossa kertoi että se oli tehnyt saman aikaisemminkin. Ei se läiskä minua huolestuttanut. Mietin kumminkin miltä sen keuhkot mahtoivat näyttää kun kattokin oli tullut savusta niin mustaksi.

»Ensin minä luulin että olit saanut puukosta naamaan äkkipikaisuutesi takia, saman sekopäisyyden vuoksi joka panee ampumaan haulikolla lankonsa. Ajattelin noin suoraviivaisesti: että joku oli haukkunut sinua viattomaksi, sellaiseksi joka on joutunut muka syyttä suotta vankilaan eikä viitsi siksi opetella talon tavoille, ei kuulu jengeihin, ei tottele ketään, ei haistele liimaa, ei syö pameja, ei polta pilveä, ei halua itselleen poikaystävää eikä vedä edes sellissä käteen. Mutta sitten ymmärsin että avainhenkilö tässä olikin Nyyssönen. Se läski joka halusi toimia teidän sirkuksenne kinginä ja minun viransijaisenani siellä kalterien raidallisella puolella. Näin minä sen laskin. Että Nyyssönen halusi olla kingi ja kingit eivät tykkää jos niitä ei totella. Ja kuka ei totellut? Sinäkö? Sitä minä mietin pitkään. Mutta sitten kaavailin

että vaikka et totellut ketään niin et sinä pannut Nyysöselle hanttiinkaan. Kuljit omissa oloissasi, istuit lukemassa amerikkalaisia jutskukirjoja ja katsomassa saksalaisia taideleffoja. Vaikka bluffiahan se oli, eikö? Ja sitten kävit nostamassa rautaa ja pelaamassa lentistä. Urheilua ja kulttuuria, hyvä etten kuollut nauruun kun sain kuulla. Mutta ei se Nyysönen sinuun kimpaantunut. Ei. Kangas sen täytyi olla, se sinun ainoa kaverisi. Se joka ei halunnut totella Nyysöstä ja tämän jengiä. Joka ei totellut ketään. Siksi se aina tänne joutuikin. Niinpä ei tarvittu kuin vähän riitaa, Nyysösen ja Kankaan välille, ja sinä sait puukosta naamaan kun menit – ties mistä syystä – väliin ja työnsit Nyysösen portaita alas. Eikö totta?»

»Nyysönen kaatui portaissa omia aikojaan. Siitä on viralliset paprut», vastasin sopuisasti ja yritin puhalttaa savua samaan läiskään kuin dirika, mutta en saanut lähellekään. Alkoi vain yskittää.

»Mitäpä minä Nyysösestä, oikein se oli että joutui rullatuoliin. Enkä minä Kankaastakaan, kiinteät suhteet meillä on ollut. Mutta tuo arpi, Nyman, se minua kiinnostaa. Ihan noin kauneussyistä.»

»Niin kuin sanoin, jonkun vaken se täytyi olla, nehän ne eivät estetiikasta piittaa.»

»Mutta eikö ollut tuttu tarina?»

»Kuin antiikin historia.»

»Historia on menneisyyden ennustamista, Nyman. Minä puhun tosiasioista.»

»Ai, oikein faktoista?»

»Älä viitsi ryhtyä matkimaan Kangasta. Sano vain totuus, ihan näin meidän kesken.»

»Minä sanoin jo, ihan suoraan. Sitä paitsi täällä on niin huonot

äänityslaitteet että kuurokin vaistoa mankan pyörivän. Odotatko sinä jotain tunnustusta että voisit panna minut takaisin häkkiin?»

Vankilanjohtaja rusensi sikarinsa tuhkakuppiin ja alkoi miettiä, ei mankkaa vaan uutta puheenaihetta. Sen näki silmistä. Se oli sellaista alkeellista bluffaajan puuhaa johon olin ehtinyt kyllästyä jo alkuaikoina hotellin settiporukoissa. Että yrittää naamaa vääntämällä voittaa parilla täyskäden.

Jos äijässä olisi ollut miestä, se olisi kaivanut esiin kaappipul-lonsa, ottanut itse ja tarjonnut minullekin. Ja pannut kuuntelu-laitteet kiinni. Mutta ei, siltä riitti vielä uusi esitys.

»Aiotko sinä ryhtyä etsimään entistä vaimoasi?»

»Minä olen nyt vapaa mies.»

»Minä haluan kuulla totuuden.»

»Totuuden? Minusta sinun pitäisi mennä lääkäriin», ihastuin itsekin sinuttelemaan. »Aivosi ovat tuhoutuneet. Sanot vain että ajat Bemarillasi tänne Hotelli Sörkkään kuullaksesi totuuden niin kyllä ne siitä ymmärtävät. Vaihtavat sinulle uuden päään.»

»Minä varoitan sinua.»

Usko Jumalaan, minä varoitan; kaikki se oli sitä myllymattia johon minut oli valmisteltu heti siviiliin pääsyä koskevan tiedon saavuttua. Venkulat jotka olivat käyneet puhuttelun läpi kertoivat ettei äijällä ollut vuosien jankutuksen jälkeen jäljellä kuin kolme kaavaa joita se toisteli.

Aloitteleville asiakkaille ja pikkurosvuille lueteltiin parissa minuutissa vain perusasiat, ilmoittautumiset ja sellaiset. Lopuksi ne toivotettiin uudestaan tervetulleiksi.

Toinen ryhmä oli sellainen jolle valiteltiin koko kakkua ja surkuteltiin kuinka kaikki voivat erehtyä, jopa miehistä parhaat. Että pysykää nyt kaidalla tiellä ja rukoilkaa Jumalalta voimaa.

Se oli kummallista huumoria, koska nämä asiakkaat olivat sel-

**Palkittu trilleri vie Helsingin väkivaltaiseen alamaailmaan ja
Sörkän vankilan korkeiden seinien sisään.**

Kun Helsingin Kumpulassa tapahtuu julma haulikkosurma, Nyman tuomitaan vankilaan veljensä vaimon murhasta. Vuosia myöhemmin hän astuu ulos Sörkän porteista. Takana on pitkä tuomio henkirikoksesta, jota hän ei ole tehnyt. Vapaalla Nymanilla on mielessään vain yksi asia – hän aikoo etsiä todellisen murhaajan ja puhdistaa maineensa.

Kunnianpalautus on kuitenkin helpommin sanottu kuin tehty. Vankeuden aikana maailma on muuttunut, ja Helsingin kaduilla pätevät uudet lait. Nopeasti vyöryvät tapahtumat vievät Nymanin niin Tukholmaan kuin takaisin kaltereiden taakse, eikä mikään ole varmaa. Onko Nymaniin lyöty ikuisesti murhaajan leima?

Nyman on Hannu Vuorion esikoisdekkari, joka voitti ilmestyessään Vuoden johtolanka -palkinnon.

Hannu Vuorio (s. 1941) on palkittu helsinkiläinen kirjailija ja toimittaja. Hän on julkaissut useita rikos- ja jännitysromaaneja ja käsitellyt tuotannossaan laajasti erilaisia yhteiskunnallisia ongelmia.